

รายงานผล

การถอดบทเรียนเกษตรกรต้นแบบ ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพ การผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี

เกษตรกรต้นแบบ

นายร่ม วรรณประเสริฐ

14 หมู่ที่ 2 ตำบลห้วยขมิ้น
อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี

รายงานผลการถอดบทเรียนเกษตรกรต้นแบบ
ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)
อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี
ข้อมูล ณ วันที่ ๖ เดือนมิถุนายน พ.ศ. ๒๕๖๘

.....

ส่วนที่ ๑ ข้อมูลเกษตรกรต้นแบบ

๑. ชื่อ-สกุล : นายร่ม วรรณประเสริฐ
๒. เลขประจำตัวประชาชน :
๓. ที่อยู่ปัจจุบันที่ติดต่อได้ : ๑๔ หมู่ที่ ๒ ตำบลห้วยขมิ้น อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี
โทรศัพท์ : ๐๘ ๖๓๓๙ ๘๙๒๙
Facebook : Rom Wannaprasert
Line : ๐๘ ๖๓๓๙ ๘๙๒๙
ปีเกิด พ.ศ. ๒๕๐๕

๔. สถานภาพ ☐ โสด ☒ สมรส ☐ หย่าร้าง

๕. ระดับการศึกษา : ประถมศึกษาปีที่ ๗

สถานการศึกษา : โรงเรียนหินกอง (พิบูลอนุสรณ์)

คณะ/สาขาวิชา : -

๖. อาชีพปัจจุบัน

☒ ๖.๑ ประกอบอาชีพการเกษตรเพียงอย่างเดียว

☐ ๖.๒ ประกอบอาชีพการเกษตร และประกอบอาชีพอย่างอื่นนอกเหนือจากเกษตร

ระบุ.....

๗. รายได้จากการประกอบอาชีพการเกษตร : ๔๐๐,๐๐๐ บาท/ปี

๘. เป็นเกษตรกรต้นแบบ ศพก. หลัก เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๗

ส่วนที่ ๒ ข้อมูลเกี่ยวกับศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

๑. สินค้าหลัก : ข้าว

๒. แปลงเรียนรู้ มีจำนวน ๒ แปลงเรียนรู้ ประกอบด้วย

๑) แปลงผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวพันธุ์ดี

๒) แปลงปลูกพืชใช้น้ำน้อย

๓. ฐานเรียนรู้ จำนวน ๔ ฐานเรียนรู้ ประกอบด้วย

๑) การปรับปรุงบำรุงดินและการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน : การเตรียมดินที่ถูกต้อง การวิเคราะห์ดินและใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน การใช้ปุ๋ยพืชสดปรับปรุงบำรุงดิน และการใช้น้ำหมัก/ฮอร์โมนต่าง ๆ

๒) การผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวพันธุ์ดี

๓) การใช้เครื่องจักรกลและเทคโนโลยีการเกษตร : มีการใช้เครื่องจักรกลการเกษตรและเทคโนโลยีการเกษตรมาใช้เพื่อทดแทนแรงงานคน ลดต้นทุนการผลิต และเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต

๔) การปลูกพืชใช้น้ำน้อย : โดยการปลูกพืชใช้น้ำน้อย มีการวางแผนการผลิต/การตลาดที่หลากหลาย ผลผลิตสินค้าตรงกับความต้องการของผู้บริโภค เพื่อเสริมสร้างรายได้ให้แก่ครัวเรือน

หลักสูตรการเรียนรู้ จำนวน ๓ หลักสูตร ประกอบด้วย

๓.๑ หลักสูตรหลัก จำนวน ๖ หลักสูตร ประกอบด้วย

- ๑) การลดต้นทุนการผลิตข้าว
- ๒) การผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวพันธุ์ดี
- ๓) การพัฒนาคุณภาพผลผลิตข้าว
- ๔) การจัดการโรคและแมลงศัตรูพืชแบบผสมผสาน
- ๕) การใช้เครื่องจักรกลและเทคโนโลยีการเกษตร
- ๖) การปรับปรุงบำรุงดินและการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน

๓.๒ หลักสูตรบังคับ จำนวน ๒ หลักสูตร ประกอบด้วย

- ๑) เศรษฐกิจพอเพียง เกษตรทฤษฎีใหม่ เกษตรผสมผสาน
- ๒) การจัดทำบัญชีครัวเรือน

๓.๓ หลักสูตรเสริม จำนวน ๒ หลักสูตร ประกอบด้วย

- ๑) การใช้น้ำอย่างรู้คุณค่า
- ๒) การปลูกพืชใช้น้ำน้อย

๓.๔ หลักสูตรที่มีความโดดเด่นของ ศพก. (ให้ระบุมารายงาน ๑ หลักสูตร พร้อมระบุวัตถุประสงค์ เนื้อหา และรูปแบบการถ่ายทอดความรู้)

๑) การผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวพันธุ์ดี

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อเพิ่มรายได้ให้แก่เกษตรกรทำนา
๒. เพื่อเป็นต้นแบบหรือแหล่งเรียนรู้ในการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว
๓. เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการผลิตข้าวของเกษตรกร

เนื้อหา

๑. การวางแผนการเพาะปลูก
๒. การเตรียมดิน
๓. การเตรียมเมล็ดพันธุ์
๔. การจัดการในแปลงนา
๕. การเก็บเกี่ยว

รูปแบบการถ่ายทอดความรู้

๑. บรรยาย
๒. การแลกเปลี่ยนเรียนรู้
๓. การฝึกอบรม/สาธิต
๔. ฝึกปฏิบัติในแปลงนา

๕. การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการของคณะกรรมการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับจังหวัด

- ไม่ได้เข้าร่วมจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการของคณะกรรมการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับจังหวัด เนื่องจากประธานคณะกรรมการเครือข่าย ศพก. ระดับจังหวัด จะเป็นผู้เข้าร่วมประชุมฯ
- ทั้งนี้ ได้มีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรในพื้นที่ ดังนี้

๑. ดำรงตำแหน่งคณะกรรมการสภาเกษตรกรจังหวัด (ผู้ทรงคุณวุฒิด้านพืช) เพื่อกำหนดนโยบายและแผนพัฒนาการเกษตรในระดับจังหวัด ส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกรและองค์กรเกษตรกรในจังหวัด และแก้ไขปัญหาและอุปสรรคต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเกษตรในจังหวัด

๒. ดำรงตำแหน่งคณะกรรมการนโยบายและบริหารจัดการข้าว (กนข.) ระดับจังหวัด (ตัวแทนกรรมการสมาคมชาวนาและเกษตรกรไทย) เพื่อให้การบริหารจัดการข้าวระดับจังหวัดเป็นไปด้วยความเรียบร้อยมีประสิทธิภาพ และเป็นไปตามนโยบาย เป้าหมาย รวมทั้งสามารถแก้ไขปัญหาในระดับพื้นที่ได้อย่างต่อเนื่อง

๓. ดำรงตำแหน่งประธานชมรมผู้ผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวจังหวัดสระบุรี เพื่อขับเคลื่อนและพัฒนางานการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวในประเทศไทย โดยมีบทบาทในการประสานงาน ส่งเสริม และสนับสนุนสมาชิกให้ผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวคุณภาพดี ตรงตามมาตรฐานที่กำหนด และสามารถตอบสนองความต้องการของตลาดได้

๖. การจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการการขับเคลื่อนการดำเนินงาน ศพก. (แผนราย ศพก.)

๖.๑ ขั้นตอนการจัดทำแผนปฏิบัติการฯ

๑. การวิเคราะห์สถานการณ์และข้อมูลพื้นที่ : วิเคราะห์สภาพพื้นที่ ความต้องการของเกษตรกร ปัญหาและศักยภาพใช้ข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ เช่น ข้อมูลจากหน่วยงานภาครัฐ พื้นที่เป้าหมาย และการสำรวจภาคสนามประเมินสินค้าเกษตรหลักของพื้นที่

๒. การกำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์ : ระบุเป้าหมายในการพัฒนา คือ การสร้างมูลค่าเพิ่มผลผลิตข้าว

๓. การประชุมร่วมวางแผนแบบมีส่วนร่วม (บูรณาการภาคี) โดยดึงหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้ามาร่วม ได้แก่ สำนักงานเกษตรอำเภอหนองแค สถานีพัฒนาที่ดินสระบุรี, สำนักงานปศุสัตว์อำเภอหนองแค และสำนักงานประมงอำเภอหนองแค ร่วมกันกำหนดกิจกรรม เป้าหมาย งบประมาณ และหน่วยงานรับผิดชอบ

๔. การจัดทำแผนปฏิบัติการ (Action Plan)

๕. การถ่ายทอดแผนสู่การปฏิบัติ : นำแผนไปปฏิบัติในพื้นที่จริง ผ่านกิจกรรมฝึกอบรม สาธิต และขยายผล เชื่อมโยงกับกลุ่มเกษตรกรเครือข่าย และแปลงเรียนรู้ใน ศพก.

๖. การติดตาม ประเมินผล โดยคณะกรรมการ ศพก. และเจ้าหน้าที่สำนักงานเกษตรอำเภอหนองแค

ส่วนที่ ๓ ข้อมูลด้านการเกษตรและการทำงานเป็นเกษตรกรต้นแบบศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

๑. ผลสำเร็จในกิจกรรมทางการเกษตรของเกษตรกรต้นแบบที่มีการนำวิชาการ เทคโนโลยีการเกษตร มาปรับใช้ใน ศพก. จนเกิดผลสำเร็จในการทำการเกษตร พร้อมเป็นแบบอย่างให้เกษตรกรในพื้นที่

๑.๑ แรงบันดาลใจและจุดเริ่มต้น

๑) อะไรคือแรงบันดาลใจในการเริ่มต้นการปรับเปลี่ยนการทำการเกษตรแบบเดิม ๆ สู่การทำการเกษตรแบบใช้หลักวิชาการหรือเทคโนโลยีในกิจกรรมการเกษตรของท่าน

แรงบันดาลใจในการปรับเปลี่ยนการทำการเกษตรแบบเดิม มาสู่การทำการแปลงผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว เกิดขึ้นจากแรงบันดาลใจและแรงผลักดัน ดังนี้

- ความต้องการพัฒนาและยกระดับคุณภาพผลผลิต

: เนื่องจากในปัจจุบันเริ่มเห็นข้อจำกัดของการปลูกข้าวเพื่อขายทั่วไป เช่น ราคาตกต่ำ คุณภาพไม่สม่ำเสมอ จึงเกิดแรงผลักดันให้เปลี่ยนมาเน้นคุณภาพ ด้วยการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวคุณภาพสูง ซึ่งมีมาตรฐานชัดเจนและราคาดีกว่า

- แรงจูงใจด้านรายได้

: การผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวสามารถสร้างรายได้ที่มั่นคงและสูงกว่าการขายข้าวเปลือกทั่วไป เพราะมีตลาดเฉพาะและความต้องการที่ต่อเนื่องจากทั้งภาครัฐและเอกชน

๒) ปัญหาหรือความท้าทายอะไรที่ผลักดันให้เกิดการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและการนำเทคโนโลยีนวัตกรรมมาใช้

- ราคาข้าวตกต่ำและผันผวนตามกลไกตลาดโลก ทำให้เกษตรกรมีรายได้ไม่แน่นอน บางรายมีหนี้สินเพิ่มขึ้น เนื่องจากเกษตรกรจำนวนมากต้องกู้เงินล่วงหน้าเพื่อเตรียมปลูกข้าว (ซื้อปุ๋ย เมล็ดพันธุ์ ฯลฯ) ซึ่งหากขายข้าวได้ในราคาต่ำ ก็จะไม่เพียงพอใช้หนี้ ต้องกู้ซ้ำกลายเป็นหนี้สะสม

- /ไม่มีอำนาจต่อรองราคาข้าว เกษตรกรมักต้องขายข้าวให้โรงสี/พ่อค้าคนกลาง ซึ่งกำหนดราคาตามตลาด ซึ่งเกษตรกรไม่มีทางเลือก เพราะไม่มีพื้นที่เก็บหรือแปรรูปเอง ต้องรีบขายหลังเก็บเกี่ยว

๑.๒ รายละเอียดของการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีที่นำมาใช้ในแปลงเรียนรู้ ฐานเรียนรู้

๑) การทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีการเกษตรใดที่ได้นำมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตร

การผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว ได้นำหลักวิชาการและนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีการเกษตรมาปรับใช้ ดังนี้

๑. เครื่องแหวกร่องต้นข้าว เมื่อเครื่องแหวกร่องต้นข้าวเคลื่อนที่ผ่านต้นข้าว ขาที่กางออกทั้ง ๒ ข้างนั้นจะทำให้ต้นข้าวเอนแยกออกจากกัน เป็นร่องทางเดิน ช่วยให้สะดวกต่อการตัดพันธุ์ปน

๒. โดรนเพื่อการเกษตร ใช้ในการฉีดพ่นสารเคมีและหว่านปุ๋ย ซึ่งจะช่วยลดเวลาและแรงงานในการทำงาน รวมทั้งลดต้นทุนการผลิตได้อีกด้วย

๓. การตัดใบข้าว เพื่ออำนวยความสะดวกในการจัดการแปลง ช่วยให้มองเห็นความสูงของต้นข้าว หรือพิจารณาลักษณะของข้าววัชพืชได้ชัดเจนขึ้น

อธิบายขั้นตอนการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีหรือนวัตกรรมทางการเกษตรของท่าน

๑. เครื่องแหกร่องต้นข้าว

- เตรียมเครื่องและตรวจสอบอุปกรณ์ให้อยู่ในสภาพสมบูรณ์และปรับระยะห่างของแผ่นแหกให้เหมาะกับระยะปลูก

- ข้าวควรมีอายุประมาณ ๑๕-๒๕ วันหลังหว่าน (ต้นยังไม่โตมากเกินไป)
- นำเครื่องลงแปลงแล้วเข็นหรือขับเคลื่อนไปตามแนวแถวข้าว
- แหะจะดันต้นข้าวไปด้านข้างเบา ๆ เพื่อเปิดร่องระหว่างแถว
- ควรใช้ความเร็ว สม่ำเสมอ ไม่เร็วเกินไป เพื่อไม่ให้ต้นข้าวหัก
- เดินวนแปลงให้ครบทุกแถว โดยให้แถวสุดท้ายของแต่ละรอบซ้อนกับแถวก่อนหน้าเล็กน้อย

เพื่อความทั่วถึง

- หลังแหะแล้ว สามารถเดินตามร่องเพื่อ หว่านปุ๋ยเม็ด ฉีดพ่นสารชีวภาพ สารป้องกันโรค-แมลง และตรวจสอบข้าววัชพืช/พันธุ์ปน ได้สะดวก โดยไม่ต้องเหยียบต้นข้าว ลดความเสียหายจากการเดินในแปลง

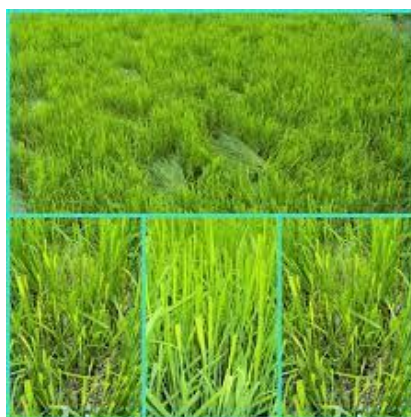
๒. โดรนเพื่อการเกษตร

- ตรวจสอบ สภาพเครื่องโดรน เช่น ใบพัด แบตเตอรี่ ระบบพ่น
- เตรียมสารพ่น เช่น ปุ๋ย ยา หรือสารชีวภาพ ตามอัตราที่แนะนำ
- วางแผนเส้นทางการบิน โดยใช้แอปควบคุมโดรน
- เริ่มบินพ่นในพื้นที่ โดยโดรนจะบินตามแผนที่วางไว้ และพ่นสารแบบอัตโนมัติ
- ล้างทำความสะอาดโดรนหลังใช้งาน และถอดแบตเตอรี่ให้เรียบร้อย

๓. การตัดใบข้าว

- เตรียมอุปกรณ์ ได้แก่ เครื่องตัดใบข้าว ถุงมือ รองเท้าบูท ฯลฯ
- เลือกช่วงเวลาที่เหมาะสมในการตัดใบ โดยตัดใบเมื่อข้าวอายุ ประมาณ ๒๐-๓๐ วันหลังหว่าน ไม่ควรตัดเมื่อข้าวโตเกินไป เพราะต้นจะอ่อนแอ เสียหาย และเลือกวันที่แดดออก ไม่ฝนตก เพื่อลดความเสี่ยงจากเชื้อรา
- กำหนดระดับความสูงของการตัด ปรับใบมีดให้ตัดได้สูงจากผิวน้ำ ประมาณ ๒๐-๒๕ ซม. จากโคนต้น ไม่ควรตัดชิดโคนเกินไป เพราะจะกระทบจุดเจริญเติบโตของต้นข้าว
- เริ่มตัดใบในแปลง โดยเดินตัดตามแนวแถวข้าวอย่างระมัดระวัง
- จัดการใบข้าวที่ตัดออก โดยปล่อยทิ้งไว้เป็นปุ๋ยพืชสด และต้องกำจัดทิ้งหากมีโรค/แมลงสะสม

๒) อธิบายขั้นตอนการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการ ได้แก่ การผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว

๑. การเลือกพันธุ์และเตรียมเมล็ดพันธุ์

- เลือกพันธุ์ข้าวที่ต้องการผลิต ได้แก่ กข๘๕ โดยใช้เมล็ดพันธุ์ที่ได้มาตรฐาน จากศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว นครนายก กรมการข้าว

- ตรวจสอบความงอก คัดเมล็ดที่สมบูรณ์ ไม่มีแมลงหรือโรค

๒. การเตรียมแปลงปลูก

- เลือกพื้นที่ที่ไม่มีประวัติการปลูกข้าวพันธุ์อื่นในรอบปีที่ผ่านมา เพื่อลดการปนเปื้อนพันธุ์
- ไถพรวน ๑ รอบ และปัก ๒ รอบ เพื่อกำจัดข้าวตืดและข้าววัชพืช

๓. การหว่าน : ใช้เมล็ดพันธุ์ในอัตราประมาณ ๑๕-๒๐ กก./ไร่

๔. การดูแลรักษาในระยะเจริญเติบโต

- ควบคุมวัชพืช อย่างสม่ำเสมอ
- ใส่ปุ๋ยตามระยะ จำนวน ๒ รอบ ได้แก่ ช่วงเวลา ๑๕ - ๒๐ และ ๔๕ - ๕๕ วันหลังหว่าน
- ฝ้าระวัง ศัตรูพืชและโรค เช่น เพลี้ยกระโดด, โรคไหม้ ฯลฯ

๕. การตรวจสอบความบริสุทธิ์ของพันธุ์ (ข้าวแปลงปลอม)

- ตรวจสอบอย่างน้อย ๓ ครั้ง: ดังนี้
 - ๑) ระยะกล้า - ดูลักษณะใบ สีต้น
 - ๒) ระยะออกดอก - ตรวจสอบลักษณะดอก สีของรวง ความสูงต้น
 - ๓) ระยะเก็บเกี่ยว - ตรวจสอบสีของเมล็ด ลักษณะรวงที่แตกต่าง

โดยให้ถอนต้นพันธุ์อื่นออกทันที เรียกว่า “ถอนข้าวปน”

๖. การตัดใบ

- ตัดยอดหรือใบธงของต้นข้าวพันธุ์ที่ปน หรืออยู่ใกล้แปลง เพื่อป้องกันการผสมเกสรข้าม โดยทำก่อนระยะออกดอก ๗ - ๑๐ วัน

๗. การเก็บเกี่ยว

- เก็บเกี่ยวเมื่อข้าวสุกแก่เต็มที่ ประมาณ ๒๘ - ๓๒ วันหลังออกดอก
- ควรใช้ เครื่องมือที่สะอาด ป้องกันการปนเปื้อน
- บันทึกข้อมูลพื้นที่ ชนิดพันธุ์ วันเก็บเกี่ยว และจำนวนผลผลิต
โดยเก็บเกี่ยวแล้ว ต้องส่งให้ศูนย์ผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าววนครนายก ภายใน ๒๔ ชั่วโมง

๘. การตรวจคุณภาพเมล็ดพันธุ์ข้าว

- การสุ่มตัวอย่างเมล็ดพันธุ์ โดยใช้เครื่องสุ่มเมล็ด (Seed Trier) และสุ่มจากถุงหลายตำแหน่ง
ทั้งด้านบน กลาง ล่าง น้ำหนักตัวอย่างรวม ประมาณ ๕๐๐ กรัม - ๑ กิโลกรัม
- การตรวจสอบทางกายภาพ เช่น เมล็ดแดง พันธุ์ปน ฯลฯ

๒. ผลสำเร็จและประโยชน์ที่ได้รับต่อการทำอาชีพการเกษตร : ผลลัพธ์ที่ได้รับจากการนำนวัตกรรม/เทคโนโลยีมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตรคืออะไร เช่น ต้นทุน รายได้ ผลผลิต

๒.๑ สินค้าเกษตรที่มีการดำเนินกิจกรรมใน ศพก. มีดังนี้

๑) สินค้าเกษตร ด้านพืช ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด ๔ ชนิด ประกอบด้วย

๑.๑ ข้าว พื้นที่ปลูก จำนวน ๓๐ ไร่

๑.๒ บวบ พื้นที่ปลูก จำนวน ๒ งาน

๑.๓ ถั่วฝักยาว พื้นที่ปลูก จำนวน ๒ งาน

๑.๔ แตงกวา พื้นที่ปลูก จำนวน ๒ งาน

๒) สินค้าเกษตร ด้านประมง ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด ๑ ชนิด ประกอบด้วย

๒.๑) ปลาบึก จำนวน ๕๘ ตัว

๓) สินค้าเกษตร ด้านปศุสัตว์ ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด - ชนิด ประกอบด้วย

๔) สินค้าเกษตร ด้านอื่น ๆ ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด - ชนิด ประกอบด้วย

๒.๒ ต้นทุนการผลิตสินค้าเกษตรใน ศพก. มีดังนี้

๑) สินค้า ข้าว มีต้นทุนการผลิต ดังนี้

๑.๑) ค่าเตรียมดิน เป็นเงิน ๗๕๐ บาท/ไร่

๑.๒) ค่าทำเทือกนา เป็นเงิน ๓๐๐ บาท/ไร่

๑.๓) ค่าเมล็ดพันธุ์ข้าว ๒๐ ก.ก./ไร่ เป็นเงิน ๕๐๐ บาท/ไร่

๑.๔) ค่าจ้างหว่านข้าว เป็นเงิน ๖๐ บาท/ไร่

๑.๕) ค่าปุ๋ย เป็นเงิน ๙๘๐ บาท/ไร่

๑.๕) ค่าจ้างหว่านปุ๋ย ๒ รอบๆ ละ ๗๐ บาท เป็นเงิน ๑๔๐ บาท/ไร่

๑.๕) ค่าค่าคุม เป็นเงิน ๑๐๐ บาท/ไร่

๑.๕) ค่าจ้างฉีดยาคูม เป็นเงิน ๖๐ บาท/ไร่

๑.๕) ค่ายาคุมฆ่าหญ้า ฮอร์โมน เป็นเงิน ๑๕๐ บาท/ไร่

๑.๕) ค่าจ้างฉีดคุมฆ่าหญ้า ฮอร์โมน เป็นเงิน ๖๐ บาท/ไร่

๑.๕) ค่ายากำจัดศัตรูพืช เป็นเงิน ๘๐ บาท/ไร่

๑.๕) ค่าจ้างฉีดยากำจัดศัตรูพืช เป็นเงิน ๖๐ บาท/ไร่

๑.๕) ค่ารถเกี่ยว เป็นเงิน ๕๐๐ บาท/ไร่

๑.๕) ค่ารถบรรทุก เป็นเงิน ๐.๑๖ บาท/ก.ก.

๑.๕) ค่าปุ๋ย เป็นเงิน ๙๘๐ บาท/ไร่

๑.๕) ค่าปุ๋ย เป็นเงิน ๙๘๐ บาท/ไร่

รวมต้นทุนการผลิต ๓,๗๒๕ บาท/ไร่

รายได้ ๘,๔๓๙ บาท/ไร่

ผลตอบแทน ๔,๗๑๔ บาท/ไร่

๒.๓ รายได้ของเกษตรกรรต้นแบบ มีดังนี้

๑) รายได้รายวัน (ได้รายวันจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกวันของท่าน)

๑. บวบ เฉลี่ยรายได้วันละ ๖๐๐ บาท/วัน

๒. ถั่ว เฉลี่ยรายได้วันละ ๖๐๐ บาท/วัน

๓. แตงกวา เฉลี่ยรายได้วันละ ๓๐๐ บาท/วัน

๒) รายได้รายสัปดาห์ (ได้รายสัปดาห์จากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกสัปดาห์ของท่าน)

- ไม่มี -

๓) รายได้รายเดือน (ได้รายเดือนจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกเดือนของท่าน)

- ไม่มี -

๔) รายได้รายปี (ได้รายปีจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกปีของท่าน)

๑. มะม่วง เฉลี่ยรายได้ปีละ ๖,๐๐๐ บาท/ปี

๒. หน่อไม้ เฉลี่ยรายได้ปีละ ๔,๐๐๐ บาท/ปี

๒.๔ ประโยชน์ที่ได้รับ

ตนเอง

๑) เพิ่มผลผลิตและคุณภาพผลผลิต การจัดทำแปลงผลิตเมล็ดพันธุ์ มีขั้นตอนการดูแลหลายขั้นตอน และต้องดูแลเอาใจใส่มากกว่าแปลงทั่วไป ช่วยให้เพิ่มผลผลิตและคุณภาพดีขึ้น

๒) สร้างรายได้ที่เพิ่มขึ้น การจัดทำแปลงผลิตเมล็ดพันธุ์ ทำให้สามารถจำหน่ายเมล็ดพันธุ์ข้าว ได้ราคาสูงกว่าราคาข้าวเปลือกทั่วไป ช่วยให้มีรายได้เพิ่มขึ้น

เกษตรกรรายอื่น

๑) เพิ่มผลผลิตและคุณภาพผลผลิต การจัดทำแปลงผลิตเมล็ดพันธุ์ มีขั้นตอนการดูแลหลายขั้นตอน

๒) สร้างรายได้ที่เพิ่มขึ้น การจัดทำแปลงผลิตเมล็ดพันธุ์ ทำให้สามารถจำหน่ายเมล็ดพันธุ์ข้าว ได้ราคาสูงกว่าราคาข้าวเปลือกทั่วไป ช่วยให้มีรายได้เพิ่มขึ้น

๓) เกิดการเรียนรู้และถ่ายทอดเทคโนโลยี เกษตรกรรายอื่นสามารถนำไปปรับใช้ต่อหรือต่อยอดได้

๔) เกิดการรวมกลุ่มเพื่อใช้วัชกรรมร่วมกัน มีการจัดตั้งกลุ่มผู้ผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวบ้านห้วยขมิ้น เพื่อจัดทำแปลงผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว

ชุมชน

๑) ส่งเสริมเศรษฐกิจในชุมชน: ผลผลิตเพิ่ม รายได้เพิ่ม ทำให้มีเงินหมุนเวียนในชุมชนมากขึ้น

๒) ชุมชนมีศักยภาพในการแข่งขันสูงขึ้น คือ เป็นแหล่งผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวพันธุ์ดี

๓. ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและการอนุรักษ์:

๓.๑ เทคโนโลยี/นวัตกรรมที่นำมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตรของท่านมีการช่วยรักษาสิ่งแวดล้อมหรืออนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่แปลงเกษตรของท่านและชุมชนอย่างไร

๑) การอัดฟางข้าว ช่วยลดการเผาฟางหลังการเก็บเกี่ยว ซึ่งก่อให้เกิดมลพิษทางอากาศ เช่น PM๒.๕, ควัน, ก๊าซคาร์บอนมอนอกไซด์ และคาร์บอนไดออกไซด์ และภาวะโลกร้อน

๒) การปลูกพืชใช้น้ำน้อย ช่วยลดการใช้น้ำ (อนุรักษ์ทรัพยากรน้ำ) และลดการปล่อยก๊าซมีเทน ซึ่งเป็นหนึ่งในก๊าซเรือนกระจก

๓) การปลูกพืชปุ๋ยสด ช่วยเพิ่มอินทรีวัตถุในดิน พื้นฟูดินเสื่อมสภาพ ลดของเสียทางการเกษตร และช่วยให้ระบบนิเวศในแปลงปลูกกลับมาสมดุล

๔) การตรวจดินและการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน ช่วยลดต้นทุนการผลิต ป้องกันมลพิษทางน้ำ ช่วยฟื้นฟูดินให้มีความสมดุล และลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกจากภาคเกษตร

๕) การทำนาเปียกสลับแห้ง ช่วยลดต้นทุนการผลิตข้าว ลดปริมาณการใช้น้ำได้ถึง ๒๐-๓๐% และลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกจากนาข้าวได้ถึง ๓๐-๕๐%

๖) จุลินทรีย์ย่อยสลายฟางข้าว ช่วยลดต้นทุนการผลิตข้าว ลดการปล่อยก๊าซมีเทน ลดก๊าซเรือนกระจก เพิ่มอินทรีวัตถุในดิน และฟื้นฟูความอุดมสมบูรณ์ของดิน

๗) น้ำหมักชีวภาพ ช่วยลดการใช้ปุ๋ยและสารเคมีในการเกษตร พื้นฟูดินและจุลินทรีย์ และลดมลพิษทางอากาศ

๓.๒ ประโยชน์ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ (ที่เกิดจากการทำกิจกรรมทางการเกษตรใน ศพก.

๑) ด้านการอนุรักษ์ดิน

การปลูกพืชปุ๋ยสด การตรวจดินและการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน จุลินทรีย์ย่อยสลายฟางข้าว และการใช้น้ำหมักชีวภาพ ช่วยด้านการอนุรักษ์ดิน ดังนี้

๑. ลดการชะล้างพังทลายของหน้าดิน
๒. เพิ่มอินทรีย์วัตถุในดิน ทำให้ดินร่วนซุย อุ้มน้ำได้ดี
๓. ลดความเสื่อมโทรมของพื้นที่เพาะปลูก
๔. ทำให้ใช้ที่ดินอย่างยั่งยืน

๒) ด้านการอนุรักษ์น้ำ

การปลูกพืชใช้น้ำน้อย การตรวจดินและการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน และการทำนาเปียกสลับแห้ง ช่วยด้านการอนุรักษ์น้ำ ดังนี้

๑. ลดการใช้น้ำได้ดินและน้ำผิวดิน
๒. ลดความเสี่ยงจากภัยแล้งในอนาคต
๓. ทำให้มีน้ำใช้ทั้งในเกษตรและชุมชน
๔. รักษาระบบนิเวศในแม่น้ำ ลำคลอง หนองบึง

๓) ด้านการอนุรักษ์อากาศ

การอัดฟางข้าว การปลูกพืชใช้น้ำน้อย การทำนาเปียกสลับแห้ง จุลินทรีย์ย่อยสลายฟางข้าว และการใช้น้ำหมักชีวภาพ ช่วยด้านการอนุรักษ์ด้านอากาศ ดังนี้

๑. ลดการปล่อยฝุ่น PM๒.๕ และก๊าซเรือนกระจก เช่น ก๊าซมีเทน และก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์
๒. ช่วยชะลอภาวะโลกร้อน

๔. ผลสำเร็จการทำงานให้ชุมชนในฐานะ ศพก. ที่เป็นเชิงประจักษ์

๔.๑ ผลสำเร็จการปฏิบัติงานในฐานะ ศพก. เป็นที่ประจักษ์

๔.๑.๑ มีความรู้เกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตรของพื้นที่

ศพก.อำเภอหนองแค สามารถนำข้อมูลของพื้นที่มาใช้ให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม เช่น การวางแผนการผลิต การส่งเสริมอาชีพ การแก้ไขปัญหา และพัฒนาเกษตรกรอย่างเหมาะสมกับศักยภาพของพื้นที่ ดังนี้

๑) จัดทำฐานข้อมูลเกษตรกรในพื้นที่ ครอบคลุม และเป็นระบบ โดยเก็บข้อมูลเกษตรกรครบถ้วน เช่น ชื่อ ที่อยู่ พื้นที่ปลูกพืช ประเภทพืช ปัญหาที่พบ และใช้ข้อมูลเพื่อ วิเคราะห์จุดแข็ง-จุดอ่อนของพื้นที่ เพื่อวางแผนส่งเสริมการเกษตรให้เหมาะสมกับพื้นที่ โดยในปัจจุบันมีการส่งเสริมให้เกษตรกรในพื้นที่จัดทำแปลงผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว เพื่อเสริมสร้างรายได้ให้แก่เกษตรกรเพิ่มขึ้น

๒) ใช้ข้อมูลการตรวจวิเคราะห์ดินและแนะนำการใส่ปุ๋ยที่เหมาะสม โดย ศพก.ได้จัดกระบวนการเรียนรู้ให้กับเกษตรกรผู้นำ และได้มีการแนะนำให้เกษตรกรใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน เพื่อลดต้นทุนการผลิตและลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกจากภาคเกษตร นอกจากนี้ ยังได้จัดทำเป็นฐานเรียนรู้เรื่อง การปรับปรุงบำรุงดิน และการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน

๓) ส่งเสริมการใช้วัสดุเหลือใช้ในพื้นที่ผลิตปุ๋ยอินทรีย์และน้ำหมัก เพื่อลดการใช้ปุ๋ยเคมี พื้นฟูดิน และจุลินทรีย์ และลดมลพิษทางอากาศ โดยได้จัดทำเป็นฐานเรียนรู้เรื่อง การปรับปรุงบำรุงดินและการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน

๔.๑.๒ การให้บริการในการเป็นจุดอบรม ศึกษาดูงาน และเป็นวิทยากรในการถ่ายทอดความรู้

๑) เป็นศูนย์กลางการอบรมเกษตรกรในชุมชนและพื้นที่ใกล้เคียง โดย ศพก.ได้จัดอบรมถ่ายทอดความรู้ด้านการเกษตร ดังนี้

- ปี ๒๕๖๘ จัดกระบวนการเรียนรู้ให้กับเกษตรกรผู้นำ เป้าหมายเกษตรกรจำนวน ๑๐ ราย โดยสำนักงานเกษตรอำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี

- ปี ๒๕๖๘ อบรมถ่ายทอดความรู้ เรื่อง การทำนาเปียกสลับแห้ง เป้าหมายเกษตรกรจำนวน ๓๐ ราย โดยศูนย์วิจัยข้าวลพบุรี

- ปี ๒๕๖๘ จัดงานรณรงค์ถ่ายทอดเทคโนโลยีลดต้นทุนการผลิตข้าวเพื่ออุตสาหกรรมอาหารสัตว์ เป้าหมายเกษตรกรจำนวน ๑๕๐ ราย โดยศูนย์วิจัยข้าวลพบุรี

- ปี ๒๕๖๗ อบรมถ่ายทอดความรู้ เรื่อง เทคนิคการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว เป้าหมายเกษตรกรจำนวน ๒๐ ราย โดยศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวนครนายก

- ปี ๒๕๖๗ อบรมถ่ายทอดความรู้ เรื่อง เทคนิคการตัดพันธุ์ปน เป้าหมายเกษตรกรจำนวน ๒๐ ราย โดยศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวนครนายก

- ปี ๒๕๖๗ อบรมถ่ายทอดความรู้ เรื่อง การจัดการศัตรูพืชแบบผสมผสานและการผลิตสารชีวภัณฑ์ เป้าหมายเกษตรกรจำนวน ๒๐ ราย โดยกลุ่มอารักขาพืช สำนักงานเกษตรจังหวัดสระบุรี

- ปี ๒๕๖๗ อบรมถ่ายทอดความรู้ เรื่อง การจัดการข้าววัชพืช เป้าหมายเกษตรกรจำนวน ๒๐ ราย โดยศูนย์วิจัยข้าวลพบุรี

- ปี ๒๕๖๗ อบรมถ่ายทอดความรู้ เรื่อง การจัดทำบัญชีครัวเรือน เป้าหมายเกษตรกรจำนวน ๒๐ ราย โดยสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์จังหวัดสระบุรี

- ปี ๒๕๖๗ อบรมถ่ายทอดความรู้ เรื่อง การใช้ พด. และการทำน้ำหมัก เป้าหมายเกษตรกรจำนวน ๒๐ ราย โดยสถานีพัฒนาที่ดินสระบุรี

๒) พัฒนาแปลงเรียนรู้ให้เป็นต้นแบบแก่เกษตรกรในพื้นที่ ได้มาศึกษาเรียนรู้ ดังนี้

- แปลงเรียนรู้การผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวพันธุ์ดี
- แปลงเรียนรู้การปลูกพืชใช้น้ำน้อย เช่น บวบ ถั่วฝักยาว แตงกวา ฯลฯ

๔.๑.๓ การให้บริการด้านการแก้ไขปัญหา เป็นที่ปรึกษาในการแก้ไขปัญหาของเกษตรกรในพื้นที่ รวมถึงการรับเรื่องร้องเรียนในพื้นที่

๑) เป็นจุดศูนย์กลางการให้คำปรึกษาและแก้ไขปัญหาเกษตรกรในพื้นที่ โดย ศพก. ได้เปิดให้บริการตลอดปี และมีเกษตรกรเข้ามาขอคำปรึกษาเป็นประจำ เช่น:

- ปัญหาโรคพืช แมลงศัตรูพืช
- ปัญหาการตรวจวิเคราะห์ดินและการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน
- ปัญหาเกี่ยวกับข้าววัชพืช
- ปัญหาเกี่ยวกับการจัดทำแปลงผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว

๒) เป็น “ที่ปรึกษาเชิงพื้นที่” โดยเชื่อมโยงกับหน่วยงานวิชาการ ทำให้เกษตรกรสามารถเข้าถึงองค์ความรู้และเทคโนโลยีด้านการเกษตรได้มากยิ่งขึ้น เช่น

- สำนักงานเกษตรอำเภอแคว
- สถานีพัฒนาที่ดินสระบุรี
- ศูนย์วิจัยข้าวลพบุรี
- ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวนครนายก
- สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์จังหวัดสระบุรี
- สำนักงานประมงอำเภอหนองแค
- สำนักงานปศุสัตว์อำเภอหนองแค

๓) ช่วยติดตามผลการแก้ไขปัญหาอย่างต่อเนื่อง

๔.๑.๔ การให้บริการด้านข้อมูลข่าวสาร และด้านวิชาการเกษตร

๑) ให้บริการข้อมูลข่าวสารเกษตรอย่างทั่วถึงและต่อเนื่อง

- มีการแจ้งข้อมูลข่าวสารด้านเกษตร ผ่านโทรศัพท์ กลุ่มไลน์ของกลุ่มเกษตรกร ประชุม อบรม ฯลฯ
- ข่าวสารที่แจ้ง เช่น: การขึ้นและปรับปรุงทะเบียนเกษตรกร การประชาสัมพันธ์สร้างการรับรู้

หยุดเผาในพื้นที่การเกษตร ฤดูกาลเพาะปลูกที่เหมาะสม สถานการณ์โรคพืช/แมลงศัตรูพืช ราคาผลผลิตในตลาด โครงการสนับสนุนจากภาครัฐ เช่น แจกพันธุ์ ส่งเสริมอาชีพ ฯลฯ

๒) เผยแพร่ความรู้วิชาการเกษตรผ่านฐานเรียนรู้ จำนวน ๔ ฐาน และแปลงเรียนรู้ จำนวน ๒ แปลง

๓) ทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางเชื่อมโยงองค์ความรู้จากภาครัฐสู่ชุมชน โดยรับความรู้/เทคโนโลยีใหม่จากหน่วยงานราชการ/เอกชน และถ่ายทอดความรู้ให้แก่เกษตรกรในพื้นที่

๔.๑.๕ การขยายผลองค์ความรู้สู่การปฏิบัติของเกษตรกร (มีช่องทางในการขยายผลอย่างไร เกษตรกรในชุมชน หรือเกษตรกรที่นำองค์ความรู้ไปปฏิบัติต่ออย่างไร และผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับเกษตรกรที่นำองค์ความรู้ไปปฏิบัติอย่างไร)

๑) แปลงเรียนรู้ โดยใช้พื้นที่จริงของเกษตรกรต้นแบบ เป็นพื้นที่ทดลองและเรียนรู้ ให้เกษตรกรมาศึกษา ดูงาน และฝึกปฏิบัติในแปลงจริง

๒) อบรมถ่ายทอดความรู้ ตามความต้องการของเกษตรกรและเหมาะสมกับสถานการณ์การเกษตรในพื้นที่ โดยเน้นการสาธิต ทดลองทำ และมีการให้กลับไปทดลองในแปลงของตนเอง

๓) สื่อสารผ่านสื่อออนไลน์ เช่น กลุ่มไลน์/เฟซบุ๊ก

๔) เครือข่ายเกษตรกรต้นแบบ โดยคัดเลือกเกษตรกรที่มีศักยภาพและปฏิบัติได้จริง มาเป็น “พี่เลี้ยง” และส่งต่อองค์ความรู้แบบเพื่อนสอนเพื่อน

๔.๑.๖ การมีส่วนร่วมในการพัฒนางานส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่ร่วมกับชุมชน หรือหน่วยงานในพื้นที่

๑) การร่วมวิเคราะห์ปัญหาและศักยภาพของพื้นที่ ร่วมกับสำนักงานเกษตรอำเภอหนองแค โดยการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และข้อจำกัดของการทำเกษตรในพื้นที่ (SWOT Analysis) เพื่อใช้เป็นฐานข้อมูลที่ใช้กำหนดแนวทางส่งเสริมเกษตรให้สอดคล้องกับพื้นที่จริง

๒) การจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรระดับหมู่บ้าน/ตำบล เข้าร่วมเป็นคณะทำงานร่วมกับองค์กรท้องถิ่น และเสนอแนวทางการพัฒนา เช่น ปรับเปลี่ยนการผลิตเป็นการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว ลดต้นทุนการผลิต พัฒนาคุณภาพผลผลิต และเพิ่มรายได้ให้แก่เกษตรกร

๓) การเป็นแหล่งเรียนรู้และถ่ายทอดเทคโนโลยีให้แก่เกษตรกรในชุมชน โดยการใช้พื้นที่ ศพก. เป็นสถานที่จัดอบรม ถ่ายทอดองค์ความรู้ ประชุม ฯลฯ

๔.๑.๗ บทบาทในการเป็นประธานคณะกรรมการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) อย่างไรบ้าง

๑) เป็นผู้ดำเนินการบริหารจัดการ ศพก. โดยวางแผนการดำเนินงาน กำกับดูแลการดำเนินงาน และประสานการทำงานของคณะกรรมการ ศพก. ให้มีความต่อเนื่องและเป็นระบบ

๒) ประสานความร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน เพื่อขอรับการสนับสนุนด้านวิชาการ งบประมาณ หรือวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ ฯลฯ

๓) เป็นวิทยากรถ่ายทอดความรู้ให้แก่เกษตรกร โดยการถ่ายทอดประสบการณ์ตรงในฐานะเกษตรกรต้นแบบและเป็นผู้ดำเนินการจัดอบรม

๔) สร้างแรงจูงใจและแรงบันดาลใจแก่เกษตรกร โดยเป็นแบบอย่างที่ดีในการทำเกษตรอย่างมีวิธีคิดและมีหลักการตามหลักวิชาการ

๔.๒ ความภาคภูมิใจในการเป็น ศพก.

๔.๒.๑ ความภาคภูมิใจในการดำเนินงานเป็น ศพก. ในการร่วมขับเคลื่อนการพัฒนาด้านเกษตรในชุมชน

๑) เป็นผู้ดำเนินการเปลี่ยนแปลงจากการทำนาแบบเดิม เป็นการจัดทำแปลงผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว โดยได้ทำหน้าที่เป็นต้นแบบและผู้ถ่ายทอดองค์ความรู้ให้กับเกษตรกรในชุมชน รวมทั้งผลักดันให้เกษตรกรในชุมชนเปลี่ยนแนวทางการทำนา จากรูปแบบเดิมที่มุ่งเน้นแต่การผลิตข้าวเพื่อบริโภคหรือขายเป็นข้าวเปลือกทั่วไปไปสู่การผลิตข้าวเพื่อเป็น "เมล็ดพันธุ์" ที่มีคุณภาพ ซึ่งจะมีขั้นตอนการผลิตที่ละเอียดมากขึ้น และสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลผลิต

๒) ช่วยยกระดับคุณภาพชีวิตของเกษตรกรในชุมชนจากการจัดทำแปลงผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว ซึ่งเกษตรกรมีรายได้เพิ่มจากการจำหน่ายเมล็ดพันธุ์ข้าว ซึ่งมีราคาสูงกว่าข้าวเปลือกทั่วไป

๓) ร่วมขับเคลื่อนนโยบายของรัฐในระดับพื้นที่ ภาคภูมิใจที่ได้เป็นกลไกสำคัญในการผลักดันนโยบายเกษตรระดับประเทศลงสู่ระดับหมู่บ้าน เช่น ส่งเสริมโมเดลเศรษฐกิจ BCG ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง Smart Farmer การงดเผาในพื้นที่การเกษตร การลดต้นทุนการผลิต การเพิ่มคุณภาพผลผลิต และการเพิ่มมูลค่าของผลิต ฯลฯ

๔) การได้รับการสนับสนุนการดำเนินงานด้านการเกษตร จากหน่วยงานต่างๆ ได้แก่

- เครื่องจักรกลการเกษตร เช่น รถเกี่ยวข้าว รถแทรกเตอร์ โดรน ฯลฯ
- ปัจจัยการผลิต เช่น เมล็ดพันธุ์ข้าว พันธุ์ปลา เมล็ดพันธุ์พืชต่างๆ ฯลฯ
- วัสดุอุปกรณ์ในการถ่ายทอดความรู้ เช่น โปรเจคเตอร์ ลำโพง โต๊ะ เก้าอี้ ฯลฯ
- เอกสารวิชาการและป้ายองค์ความรู้ต่างๆ

๔.๒.๒ ความเป็นผู้นำและความเป็นจิตอาสา

๑) ความเป็นผู้นำชุมชนในรูปแบบทางการและไม่เป็นทางการ

- ดำรงตำแหน่งคณะกรรมการสภาเกษตรกรจังหวัด (ผู้ทรงคุณวุฒิด้านพืช) เพื่อกำหนดนโยบายและแผนพัฒนาการเกษตรในระดับจังหวัด ส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกรและองค์กรเกษตรกรในจังหวัด และแก้ไขปัญหาและอุปสรรคต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเกษตรในจังหวัด

- ดำรงตำแหน่งคณะกรรมการนโยบายและบริหารจัดการข้าว (กนข.) ระดับจังหวัด (ตัวแทนกรรมการสมาคมชาวนาและเกษตรกรไทย) เพื่อให้การบริหารจัดการข้าวระดับจังหวัดเป็นไปด้วยความเรียบร้อยมีประสิทธิภาพ และเป็นไปตามนโยบาย เป้าหมาย รวมทั้งสามารถแก้ไขปัญหาในระดับพื้นที่ได้อย่างต่อเนื่อง

- ดำรงตำแหน่งประธานชมรมผู้ผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวจังหวัดสระบุรี เพื่อขับเคลื่อนและพัฒนาวงการผู้ผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวในประเทศไทย โดยมีบทบาทในการประสานงาน ส่งเสริม และสนับสนุนสมาชิกให้ผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวคุณภาพดี ตรงตามมาตรฐานที่กำหนด และสามารถตอบสนองความต้องการของตลาดได้

- ดำรงตำแหน่งประธานคณะกรรมการ ศพก. ระดับอำเภอ
- ดำรงตำแหน่งผู้จัดการแปลงใหญ่ข้าวตำบลห้วยขมิ้น
- ดำรงตำแหน่งผู้จัดการห้างหุ้นส่วนจำกัดศูนย์ข้าวชุมชนห้วยขมิ้น หมู่ที่ ๒
- ดำรงตำแหน่งประธานวิสาหกิจชุมชนผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวห้วยขมิ้น

๒) การเสียสละต่อประโยชน์ส่วนรวม

- การเสียสละเวลา ในการเป็นเกษตรกรต้นแบบ เพื่อบริหารจัดการและขับเคลื่อนงาน ศพก. เข้าร่วมประชุม - อบรมต่างพื้นที่ รวมทั้งเสียสละเวลาในการให้บริการ ศพก. และถ่ายทอดความรู้ให้แก่เกษตรกร

- การเสียสละแรงกาย ในการพัฒนา ศพก. การจัดทำแปลงเรียนรู้ การจัดกิจกรรมฝึกอบรมและถ่ายทอดความรู้ให้แก่เกษตรกรในพื้นที่ การเข้าร่วมประชุม-อบรมต่างพื้นที่ และการอำนวยความสะดวกให้กับหน่วยงานรัฐในการดำเนินกิจกรรมใน ศพก. ฯลฯ

- การเสียสละผลประโยชน์ส่วนตัว โดยได้สละพื้นที่บริเวณบ้าน เพื่อสร้างอาคารเรียนรู้ และเปิดบ้านให้เกษตรกรและเจ้าหน้าที่เข้ามาใช้บริการ ศพก. เช่น อบรมถ่ายทอดความรู้ ประชุม ติดตามประเมินผล เยี่ยมเยียนและจัดงานต่างๆ ฯลฯ

๕. ข้อคิดประจำตัวในการทำงาน

ข้อคิดประจำตัวในการทำงาน คือ “ทำวันนี้ให้ดีที่สุด” โดยตั้งใจและทุ่มเท ทำหน้าที่ หรือภารกิจในแต่ละวัน ให้เต็มที่ ให้มีคุณค่าและเกิดประโยชน์มากที่สุด ทั้งต่อตนเอง และ ผู้อื่น ด้วยความรับผิดชอบ ความใส่ใจ และความมีวินัย โดยไม่ผัดวันประกันพรุ่งหรือรอให้ถึงวันพรุ่งนี้

ส่วนที่ ๔ ผู้ร่วมดำเนินการถอดบทเรียน

๑. ดำเนินงานถอดบทเรียน โดย (ระบุผู้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานถอดบทเรียน)

ทีมถอดบทเรียน ศพก. หลัก ประกอบด้วยเจ้าหน้าที่สำนักงานเกษตรอำเภอหนองแค จำนวน ๔ ราย ดังนี้

- นางสาวเกษราภรณ์ เข้มขาว นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการพิเศษ
- นางสาวจิตติมา ตรีโลเทศ นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติการ
- นางสาววิลาสินี เรืองสุข นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติการ
- นายวิชัย เอกจิตร นักวิชาการส่งเสริมการเกษตร

๒. กระบวนการถอดบทเรียน/เครื่องมือที่ใช้

กระบวนการถอดบทเรียน มีดังนี้

๑. เตรียมความพร้อม

- กำหนดเป้าหมายของการถอดบทเรียน คือ เพื่อถอดสกัดความรู้ในตัวเกษตรกรต้นแบบเจ้าของ ศพก. และนำความรู้ที่ได้จากการถอดบทเรียนไปประยุกต์ใช้ในการส่งเสริมและพัฒนา ศพก. และศูนย์เครือข่าย ให้ประสบผลสำเร็จ รวมทั้งนำความรู้ที่ได้จากการถอดบทเรียนไปเผยแพร่ให้เกษตรกรรายอื่นที่สนใจต่อไป

- ระบุกลุ่มเป้าหมาย หรือผู้ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ประธาน ศพก. หลัก และทีมถอดบทเรียน
- วางแผนการเก็บข้อมูล ดังนี้

๑) รูปแบบ : การสัมภาษณ์ (Interview) เป็นการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกกับประธาน ศพก.

๒) สถานที่ : ศพก.อำเภอหนองแค

๓) เวลา : วันที่ ๖ และ ๑๓ มิถุนายน ๒๕๖๘

๒. เก็บข้อมูล

- ใช้วิธีต่าง ๆ เพื่อรวบรวมประสบการณ์และความคิดเห็นของประธาน ศพก. ดังนี้

๑) การสัมภาษณ์ (Interview) เป็นการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกกับประธาน ศพก.

๒) การสนทนากลุ่ม (Focus Group) ระหว่างประธาน ศพก. และทีมถอดบทเรียน

๓) การใช้แบบสอบถาม เป็นแบบรายงานผลการถอดบทเรียนของกรมส่งเสริมการเกษตร

๓. ตรวจสอบข้อมูลตามหลักวิชาการ โดยพิจารณา วิเคราะห์ และประเมินความถูกต้องของข้อมูลหรือข้อเท็จจริงต่าง ๆ โดยยึดหลักเกณฑ์ที่เป็นระบบ มีเหตุผล และอ้างอิงได้ตามมาตรฐานทางวิชาการ เพื่อให้มั่นใจว่าข้อมูลที่นำมาใช้นั้น ถูกต้อง น่าเชื่อถือ และมีคุณภาพ

๔. คั้นข้อมูลให้เกษตรกร โดยให้ประธาน ศพก. ตรวจสอบความถูกต้องก่อนจัดทำรายงาน

๕. จัดทำรายงานผลการถอดบทเรียนเกษตรกรต้นแบบ ศพก. ตามแบบฟอร์มของกรมส่งเสริมการเกษตร ประกอบด้วย ๔ ส่วน ดังนี้

- ส่วนที่ ๑ ข้อมูลเกษตรกรต้นแบบ
- ส่วนที่ ๒ ข้อมูลเกี่ยวกับ ศพก.
- ส่วนที่ ๓ ข้อมูลด้านการเกษตรและการทำงานเป็นเกษตรกรต้นแบบ ศพก.
- ส่วนที่ ๔ ผู้ร่วมดำเนินการถอดบทเรียน

๖. เผยแพร่และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ โดยเผยแพร่รายงานการถอดบทเรียนเกษตรกรต้นแบบ ศพก. ให้แก่ศูนย์เครือข่ายและเกษตรกรรายอื่นที่สนใจต่อไป

เครื่องมือที่ใช้การถอดบทเรียน มีดังนี้

๑. Mind Map
๒. Timeline/แผนผังเหตุการณ์

๓. ปัญหา/อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการดำเนินการถอดบทเรียน

ปัญหา/อุปสรรคในการดำเนินการถอดบทเรียน

๑. ข้อมูลไม่รอบด้านหรือไม่ครบถ้วน จึงต้องลงพื้นที่จัดเก็บข้อมูล ครั้งที่ ๒ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องและครบถ้วน

๒. ขาดหลักฐานประกอบบางส่วน เช่น รูปภาพ เอกสาร หรือผลการดำเนินงานจริง เนื่องจากประธาน ศพก. ไม่ได้เก็บหลักฐานการดำเนินงานไว้

ข้อเสนอแนะในการดำเนินการถอดบทเรียน

๑. ควรมีการจัดอบรมสร้างความรู้ ความเข้าใจ และพัฒนาทักษะด้านการถอดบทเรียนให้แก่เจ้าหน้าที่

ภาคผนวก

